handle adorned with iewels. -दर्पणः a jewelled mirror. -दीपः 1 a lamp having jewels; मणिदीपप्रकाशितं...... पश्येदं रङ्गमन्दिरम् -2 a jewel serving as a lamp. -दोषः a flaw or defect in a jewel. -द्वीपः 1 the hood of the serpent Ananta. -2 N. of a fabulous island in the ocean of nectar; सुधासिन्धोर्मध्ये सुरविटपिवाटीपरिसरे। मणिद्वीपे नीपोपवनवति चिन्तामणिगृहे Saundaryalaharī. -धनुः m., -धनुस् n. a rainbow. -पाली a female keeper of jewels. -पुष्पकः N. of the conchshell of Sahadeva; नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ Bg. 1. 16. -पूरः 1 the navel. -2 a kind of bodice richly adorned with jewels. (-रम्) 1 N. of a town in Kaliṅga. -2 the pit of the stomach, or a mystical circle on the navel (also मणिपूरक); तदूर्ध्वे नाभिदेशे तु मणिपूरं महाप्रभम्। ...... मणिवद् भिन्नं तत्पद्मं मणिपूरं तथोच्यते Yogagrantha. °पतिः an epithet of Babhruvāhana. -प्रवेकः a most excellent jewel. -प्रभा N. of a metre. -बन्धः 1 the wrist; रक्षाकरण्डकमस्य मणिबन्धे न दृश्यते Ś. 7. -2 the fastening of jewels; R. 12. 102; मणिबन्धैर्निगूढैश्च सुश्लिष्टशुभसन्धिभिः Garuḍa P. -3 a kind of metre. -बन्धनम् 1 fastening on of jewels, a string or ornament of pearls. -2 that part of a ring or bracelet where the jewels are set; collet; Ś. 6. -3 the wrist; ......मणिबन्धनात् कनकवलयं स्रस्तं स्रस्तं मया प्रतिसार्यते Ś. 3. 13. -बीजः, -वीजः the pomegranate tree. -भावरः an Indian crane; Nighaṇṭaratnākara. -भित्तिः f. N. of the palace of Śeṣa. -भूः f. a floor set with jewels. -भूमिः f. 1 a mine of jewels. -2 a jewelled floor, floor inlaid with jewels. -मण्डपः 1 N. of the residence of Śeṣa. -2 a crystal hall. -मन्तकम् a variety of diamonds; Kau. A. 2. 11. 29. -मन्थम् rock-salt; कणन्मणिमन्थभूधर भवशिलालेहायेहाचणो लवणस्यति N. 19. 18. -माला 1 a string or necklace of jewels. -2 lustre, splendour, beauty. -3 a circular impression left by a bite (in amorous sports). -4 N. of Lakṣmī. -5 N. of a metre. -मेखल a. girdled with gems. -यष्टिः m., f. a jewelled stick, a string of jewels. -रत्नम् a jewel, gem. -रागः the colour of jewels. (-गम्) vermilion. -विग्रह a. jewelled; काञ्चनीं मणिविग्रहाम् Rām. 6. 128. 75. -विशेषः an excellent jewel. -शिला a jewelled slab. -सरः a necklace; मणिसरममलं तारकपटलं नखदशशशिभूषिते Gīt. -शृङ्गः the god of the sun. -सूत्रम् a string of pearls. -सोपानम् a jewelled staircase. -स्तम्भः a pillar inlaid with jewels. -हर्म्यम् a jewelled or crystal palace.

मणिकः, -कम् 1 A water-jar; विवृद्धमूषिका रथ्या विभिन्नमणिकास्तथा Mb. 16. 2. 5; तस्माच्च शिल्पान्मणिकादिकारी प्रसिद्धनामाजनि कुम्भकारः N. 7. 75. -2 =अजागलस्तन q. v. -3 The front part of the male organ of generation. -कः 1 A crystal palace. -2 A jewel, gem.

मणितम् An inarticulate murmuring sound uttered at cohabitation; मणितं रतिकूजितम् Abh. Chin. 1408; सीत्कृतानि मणितं करुणोक्तिः Śi. 10. 75; संभ्रान्ता मणितवतीव पद्मवाटी Rām. Ch. 7. 67.

मणिमत् a. Jewelled; गण्डस्थलोन्नतमुखं मणिमत्किरीटम् Bhāg. -m. 1 The sun. -2 N. of a mountain. -3 N. of a place of pilgrimage.

मणीचम् 1 A land. -2 A flower. -3 A pearl.

मणीचकः A king-fisher. -कम् 1 The moon-stone. -2 A flower.

मणीवकम् A flower.

मण्ठ् 1 Ā. (मण्ठते) 1 To long for. -2 To remember with regret, think of sorrowfully.

मण्ठः A kind of baked sweetmeat.

मण्ड् I. 1 P., 10 U. (मण्डति, मण्डयति-ते, मण्डित) 1 To adorn, decorate; प्रभवति मण्डयितुं वधूरनङ्गः Ki. 10. 59; Bk. 10. 23. -2 To rejoice. -II. 1 Ā. (मण्डते) 1 To clothe, dress. -2 To surround, encompass. -3 To distribute, divide.

मण्डः, -ण्डम् [मन्-ड तस्य नेत्वं, मण्ड्-अच् वा] 1 The thick oily matter or scum forming on the surface of any liquid. -2 The scum of boiled rice; नीवारौदनमण्डमुष्णमधुरम् U. 4. 1; तण्डुलानां सुसिद्धानां चतुर्दशगुणे जले। रसः सिक्थैर्विरहितो मण्ड इत्यभिधीयते Bhāva. P. -3 Cream (of milk). -4 Foam, froth or scum in general; घृतात्परं मण्डमिवातिसूक्ष्मं ज्ञात्वा शिवं सर्वभूतेषु गूढम् Śvet. Up. 4. 16; श्रोतुमिच्छामि तज्ज्ञानं घृतं मण्डमयं यथा Mb. 12. 318. 68. -5 Ferment. -6 Gruel. -7 Pith, essence. -8 The head. -9 The spirituous part of wine; राज्यं गतधनं साधो पीतमण्डां सुरामिव Rām. 2. 36. 12. -ण्डः 1 An ornament, decoration. -2 A frog. -3 The castor-oil tree. -ण्डा 1 Spirituous liquor. -2 The emblic myrobalan tree. -Comp. -उदकम् 1 barm, yeast. -2 decorating walls, floors &c. on festive occasions. -3 mental agitation or excitement. -4 variegated colour. -जातम् the second change which takes place in sour milk. -प a. drinking scum or cream. -पीठिका two quarters of the compass. -हारकः a distiller of spirits &c.

मण्डकः 1 A kind of baked flour. -2 A very thin kind of cake (Mar. मांडे); पयःस्मिता मण्डकमण्डनाम्बरा N. 16. 107. -3 A particular musical air.

मण्डन a. [मण्डयति मण्ड्-ल्यु ल्युट् वा] 1 Adorning, decorating. -2 Fond of ornaments. -नम् The act of decorating or ornamenting, adorning; मामक्षमं मण्डनकालहानेः R. 13. 16; मण्डनविधिः Ś. 6. 5. -2 An ornament, decoration, embellishment; सा मण्डनान्मण्डनमन्वभुङ्क्त Ku. 7. 5; Ki. 8. 40; R. 8. 71; स्वाङ्गैरेव विभूषितासि वहसि क्लेशाय किं मण्डनम् Nāg. 3. 6. Also मण्डना. -नः (or मण्डनमिश्रः) N. of a philosopher who is said to have been defeated in controversy by Śaṅkarāchārya; शिष्यप्रशिष्यैरुपगीयमानमवेहि तन्मण्डनमिश्रधाम Śaṅkaradigvijayam. -Comp. -कालः time for adorning. -प्रिय a. fond of ornaments.

मण्डपः [मण्डं भूषां पाति पा-क, मण्ड्-कपन् वा] 1 A temporary hall erected on ceremonial occasions, an open